

Wymagania na poszczególne oceny w klasie 5

Dokument utworzony na bazie podstawy programowej oraz programu nauczania „Jutro pójdę w świat” wydawnictwa WSiP na potrzeby Szkoły Podstawowej nr 11 w Warszawie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który prezentuje wysoki poziom wiedzy. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie. Potrafi analizować i interpretować dzieła plastyczne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne. Jest odczytany, zna i interpretuje różne teksty kultury.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Wymagania na ocenę dopuszczającą:

CZYTANIE, ROZUMIENIE, ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTU:

I semestr:

- poprawnie podpisuje zeszyt
- pod kierunkiem nauczyciela lub na podstawie wzoru sporządza skrócony opis bibliograficzny podręcznika i zeszytu ćwiczeń
- powierzchownie charakteryzuje postać literacką
- opowiada o swojej ulubionej książce
- zapisuje informacje o elementach świata przedstawionego w tekście
- wie, kim jest narrator
- zapoznaje się z terminami związanymi z malarstwem
- z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika języka polskiego
- łączy rymujące się wersy
- wie, jakie elementy składają się na świat przedstawiony w utworze, podejmuje częściowo udane próby wskazania ich we fragmencie utworu
- z pomocą nauczyciela opowiada o wydarzeniu
- wie, czym jest punkt kulminacyjny
- wchodzi w rolę bohatera tekstu i prezentuje uczucia towarzyszące mu w danych sytuacjach
- wyraża powierzchowną opinię na temat postaci literackiej
- podejmuje próbę oceny postępowania bohaterów literackich
- podejmuje próby określenia głównej myśli utworów, wskazuje ją z pomocą nauczyciela
- wie, czym jest bajka, morał, opis postaci, powtórzenie, instrukcja, zwyczaj, tradycja, epitet, legenda, gwara ludowa, refren, rym komiks, mit, uosobienie, mitologia, mit, scenariusz, związek wyrazowy podrzędny, związek wyrazowy współrzędny, frazeologizm, motto, psalm, wyraz dźwiękonaśladowczy, dźwiękonaśladownictwo, ogłoszenie, biografia, sentencja, plakat, pejzaż, fraszka, scenariusz, tekst główny, tekst poboczny, ekranizacja, animacja, scenariusz filmowy, wywiad, dubbing; z pomocą nauczyciela wskazuje je w tekście
- z reguły dostrzega przenośny sens utworów
- wyszukuje informacje na temat głównego bohatera

- recytuje wiersz
- korzysta ze słownika języka polskiego
- opowiada ogólnikowo wysłuchaną historię
- korzystając z różnych źródeł wiedzy, gromadzi informacje
- wymienia elementy świata przedstawionego utworu
- wymienia głównych bohaterów
- mówi o wydarzeniach
- zna imiona najważniejszych bogów greckich
- krótko opowiada o powstaniu świata w omawianych tekstach
- pod kierunkiem nauczyciela porównuje tekst właściwy (mit) z napisanym na jego podstawie scenariuszem – dostrzega różnice w zakresie treści, kompozycji i sposobu zapisu obu tekstów
- wie, czym jest tekst główny w utworze dramatycznym
- wie, czym jest tekst poboczny (didaskalia) w utworze dramatycznym
- z pomocą nauczyciela buduje pytania do tekstu, związane z elementami świata przedstawionego w utworze i głównym tematem tekstu
- nieprecyzyjnie opowiada historię opisaną w tekście

II semestr:

- wie, czym jest związek frazeologiczny (frazeologizm)
- z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika frazeologicznego i wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych pochodzących z mitologii (mitologizmów), przepisuje definicje słownikowe
- rozpoznaje wyrazy określające następstwo czasowe
- podejmuje próby wyjaśnienia znaczenia podanych związków frazeologicznych
- wie, z jakich części składa się Biblia (Stary, Nowy Testament)
- wymienia przykłady związków frazeologicznych pochodzenia biblijnego
- opowiada, co widzi na obrazie
- rzadko odnajduje w tekście potrzebne informacje
- ma trudności z odpowiedzią na pytania
- czyta tekst w skupieniu / podejmuje próbę czytania na głos
- z pomocą nauczyciela ustala liczbę sylab w wersach, określa liczbę wersów w strofach, wskazuje rymy
- z pomocą nauczyciela opisuje plakaty zamieszczone w podręczniku
- z pomocą nauczyciela określa cel powstania plakatów
- z pomocą nauczyciela określa temat utworu
- odbiera tekst na poziomie dosłownym
- wyraża własną opinię, ale ma trudności z jej uzasadnieniem
- krótko i mało precyzyjnie opisuje ustnie przykładowe reprodukcje
- zna zasady zachowania się w teatrze i kinie
- nazywa uczucia bohatera, odnosi się do właściwych fragmentów tekstu
- wie, kim jest narrator w utworze epickim
- wymienia niektóre elementy świata przedstawionego

GRAMATYKA:

I semestr:

- wie, czym jest intencja wypowiedzi
- oddziela przymiotniki nazywające barwę od przymiotników nazywających wielkość i kształt
- dzieli wyrazy na sylaby
- podkreśla przymiotniki w podanych związkach wyrazowych
- orientuje się w zasadach pisowni łącznej przeczenia *nie* z rzeczownikami oraz przymiotnikami i przysłówkami w stopniu równym

- układa wyrazy w porządku alfabetycznym
- tworzy wyrazy przeciwstawne przez dodanie *nie* – zdarza mu się łamać przy tym zasady ortograficzne
- wie, na jakie pytania odpowiadają: czasownik, rzeczownik, przymiotnik i przysłówek
- rozpoznaje części mowy
- klasyfikuje wyrazy według przynależności do danej części mowy
- z pomocą nauczyciela określa formy gramatyczne rzeczowników, przymiotników i czasowników
- odmienia rzeczowniki przez przypadki na podstawie wzoru
- odmienia czasowniki przez osoby na podstawie wzoru
- rozpoznaje części mowy i je nazywa
- ma trudności z charakterystyką części mowy
- zna stopnie i rodzaje stopniowania przymiotnika i przysłówka
- stopniuje przymiotniki i przysłówki z pomocą nauczyciela
- stopniuje przymiotniki w oparciu o wzór
- wie, że w języku polskim wyrazy najczęściej akcentuje się na 2. sylabie od końca
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z czasownikami
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przysłówkami
- pod kierunkiem nauczyciela podejmuje się zredagowania krótkich tekstów informacyjnych (zakazów), starając się poprawnie zapisać zaprzeczone formy czasowników w bezokoliczniku
- stara się uzasadnić pisownię łączną i oddzielną *nie* z różnymi częściami mowy
- zna pytania, na jakie odpowiadają liczebniki
- rozpoznaje różne rodzaje liczebników
- zna zasady stosowania liczebników zbiorowych
- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy
- rozpoznaje liczebniki, przymiotniki i przysłówki
- zapisuje liczebniki
- rozwija zdania przez dodawanie określeń
- wie, czym jest związek główny zdania
- wie, czym jest związek poboczny zdania
- podejmuje próby poprawnego rozbudowania zdania o określenia
- wie, czym są liczebniki ułamkowe
- wskazuje w wierszu związki liczebnika z rzeczownikiem
- zna regułę ortograficzną dotyczącą pisowni liczebników *pół, półtora, ćwierć*

II semestr:

- wie, czym jest podmiot i jaką zwykle częścią mowy jest wyrażony
- uzupełnia zdania podmiotem
- rozpoznaje podmiot szeregowy
- rozumie pojęcie *podmiot domyślny*
- zastępuje powtórzenia podmiotami domyślnymi
- zna pojęcie *zdanie bezpodmiotowe*
- wie, czym jest podmiot, i stara się wskazać go w zdaniu
- z pomocą nauczyciela rozwija zdania przez dodawanie określeń
- zna podstawową funkcję rzeczownika w zdaniu (podmiot i określenia)
- zna zasadniczą funkcję składniową czasownika (orzeczenie)
- wie, że przymek jest niesamodzielną częścią mowy
- z pomocą nauczyciela uzupełnia luki w tekście, używając właściwych przymków
- wie, że wyrażenie przymkowe może być określeniem rzeczownika, czasownika i przymiotnika
- z reguły poprawnie wskazuje w tekście przymki i wyrażenia przymkowe
- z pomocą nauczyciela układa zdania z przymkami i wyrażeniami przymkowymi
- zna zasady pisowni wyrażen przymkowych i przymków złożonych
- podejmuje próbę uzupełnienia luk w tekście przymkami i formami przymków złożonych

- wie, czym jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia
- wie, czym jest przyimek, z reguły poprawnie uzupełnia luki przyimkami
- wie, czym jest wyrażenie przyimkowe
- wie, co to jest przydawka
- wie, na jakie pytania odpowiada przydawka
- wie, czym jest opinia
- ma trudności z odróżnieniem opinii od faktu
- nazywa części mowy wyróżnione w wierszu
- zna regułę pisowni przeczenia *nie* z liczebnikami
- odróżnia formy osobowe czasownika od nieosobowych
- wie, czym są synonimy, z reguły poprawnie tworzy pary wyrazów synonimicznych
- wie, w jakim celu korzysta się ze słownika języka polskiego
- wie, czym jest orzeczenie, wskazuje je w zdaniu
- zna definicje orzeczenia czasownikowego i orzeczenia imiennego
- wypisuje orzeczenia z tekstu
- wie, czym się różni litera od głoski
- wskazuje litery, które wymawia się inaczej, niż są zapisane
- wie, czym jest dopełnienie
- zna pytania, na które odpowiada dopełnienie
- wie, w jakim celu korzysta się ze słownika wyrazów obcych
- wie, czym jest okolicznik
- wie, czym jest akcent wyrazowy
- wynotowuje z tekstu wyrazy zakończone na *-om*
- z pomocą nauczyciela określa formy gramatyczne (przypadek i liczbę) wynotowanych rzeczowników
- zna zasady pisowni *-on-*, *-om-*, *-en-*, *-em-* wewnątrz wyrazów

TWORZENIE WYPOWIEDZI:

I semestr:

- przy użyciu schematu lub pomocy nauczyciela podejmuje próbę napisania: krótkiej informacji (SMS-a) do kolegi lub koleżanki na wskazany temat, krótkiej informacji o sobie, ogólnego opisu bohatera, opisu pomnika, notatki na wskazany temat, instrukcję, opisu postaci, sprawozdanie, przepisu
- ogólnie wypowiada się na temat obrazu, często korzysta z sugestii nauczyciela
- opisuje wybraną reprodukcję, posługuje się szablonem
- podejmuje częściowo udaną próbę opisu wybranej postaci literackiej na podstawie podanego planu opisu postaci
- tworzy komiks

II semestr:

- z pomocą nauczyciela tworzy plan wydarzeń, opowiadanie odtwórcze na podstawie planu
- pisze proste: opowiadania, notatki, ogłoszenie, opis
- z niewielką pomocą nauczyciela redaguje list
- z pomocą nauczyciela opracowuje listę pytań do wywiadu z konkretną osobą
- tworzy własny tekst, posługując się narracją pierwszoosobową
- właściwie adresuje kartkę pocztową

Wymagania na ocenę dostateczną obejmują te na ocenę dopuszczającą oraz:

CZYTANIE, ROZUMIENIE, ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTU:

I semestr:

- stara się samodzielnie sporządzić skrócony opis bibliograficzny podręcznika i zeszytu ćwiczeń
- charakteryzuje ustnie postać literacką, wykorzystując informacje na jej temat wyrażone wprost
- rozumie, co to jest cyberprzemoc
- wie, kim jest narrator w utworze epickim
- określa narratora (wypowiada się na temat osoby prezentującej i komentującej wydarzenia)
- wie, czym jest narracja
- wskazuje niektóre terminy związane z malarstwem
- określa położenie względem siebie elementów przedstawionych na obrazie
- próbuje opowiedzieć o wydarzeniu
- wie, czym jest punkt kulminacyjny, i próbuje go wskazać w czytany tekście
- wchodzi w rolę bohatera tekstu i prezentuje uczucia towarzyszące mu w danych sytuacjach
- dzieli bohaterów na pozytywnych i negatywnych
- rozumie, czym jest uosobienie
- z reguły poprawnie określa główną myśl utworów
- opisuje ustnie zachowanie bohaterów, podejmuje próbę jego oceny
- zauważa opozycje cech i postaw wyrażonych w bajkach
- z reguły trafnie wyjaśnia przenośny sens utworów
- wie, czym jest bajka, morał, baśń, uosobienie, powtórzenie, instrukcja, legenda, epitet, porównanie, podmiot liryczny, mit, mitologia, frazeologizm, tekst główny, tekst poboczny, charakter, umysłowość, usposobienie, pejzaż, martwa natura, fraszka ;podejmuje z reguły udane próby jego wskazania w tekstach
- podejmuje próby określenia tematu utworu; z reguły poprawnie nazywa cechy bohaterów, których zachowania zostały przedstawione w utworze
- określa czas i miejsce wydarzeń
- wyszukuje informacje na temat głównego bohatera
- wymienia cechy bohatera
- podaje najważniejsze informacje na temat głównych bohaterów, wymienia niektórych bohaterów drugoplanowych
- wyszukuje informacje na temat bohaterów
- wymienia cechy bohaterów

II semestr:

- wie, czym jest tekst główny w utworze dramatycznym
- wie, czym jest tekst poboczny (didaskalia) w utworze dramatycznym
- wyjaśnia związek niektórych nazw nawiązujących do mitologii
- podejmuje próbę zbudowania pytań do tekstu, związanych z elementami świata przedstawionego w utworze, głównym tematem tekstu i wątkami pobocznymi
- wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych pochodzących z mitologii (mitologizmów), używa definicji ze słownika frazeologicznego
- określa, do kogo zwraca się podmiot liryczny
- wyjaśnia znaczenie frazeologizmów biblijnych
- wyjaśnia znaczenie określonych biblizmów
- zna nazwiska polskich noblistów z dziedziny literatury

- podejmuje samodzielne próby ustalenia liczby sylab w wersach, określenia liczby wersów w strofach, wskazania rymów
- z pomocą nauczyciela odbiera tekst na poziomie przenośnym
- łączy rodzaj malarstwa z informacją o tym, co zostało przedstawione na obrazie
- wartościuje postawy i zachowania postaci, w niewielkim stopniu posługuje się słownictwem wartościującym
- przedstawia własne zdanie i z reguły poprawnie je uzasadnia
- zna podstawowe cechy teatru antycznego
- wie, czym jest scenariusz, tekst główny i poboczny
- podaje najważniejsze informacje na temat głównych bohaterów, wymienia niektórych bohaterów drugoplanowych
- określa czas i miejsce wydarzeń
- porządkuje plan wydarzeń
- czyta tekst głośno, stara się interpretować go głosem
- wie, czym jest narracja
- zna sposoby prowadzenia narracji, wie, na czym polega narracja pamiętnikarska i trzecioosobowa
- tworzy własne teksty, posługując się narracją pierwszo- i trzecioosobową
- odczytuje utwór w płaszczyźnie dosłownej
- podejmuje próby interpretacji przysłów i doboru najtrafniejszego pod względem wymowy (głównej myśli) utworu

GRAMATYKA:

I semestr:

- zna zasady netykiety
- korzysta ze słownika języka polskiego / słownika wyrazów obcych
- podaje informacje o elementach świata przedstawionego w tekście
- określa nadawcę i odbiorcę w cytowanych fragmentach utworu
- próbuje odczytać intencje wypowiedzi
- wie, czym jest kontekst wypowiedzi
- wie, jakie elementy składają się na świat przedstawiony w utworze, podejmuje udane próby wskazania ich we fragmencie utworu
- orientuje się w zasadach pisowni łącznej przeczenia *nie* z rzeczownikami, a także przymiotnikami i przysłówkami w stopniu równym
- tworzy antonimy rzeczownikowe, przymiotnikowe i przysłówkowe przez dodanie cząstki *nie*, z reguły poprawnie je zapisuje; postępuje według wzoru
- poprawnie układa wyrazy w porządku alfabetycznym
- wie, na jakie pytania odpowiadają: czasownik, rzeczownik, przymiotnik i przysówek
- rozpoznaje w tekście części mowy
- klasyfikuje wyrazy, dzieli je na części mowy odmienne i nieodmienne
- samodzielnie, częściowo z błędami określa formy gramatyczne rzeczowników, przymiotników i czasowników
- samodzielnie, częściowo z błędami odmienia rzeczowniki przez przypadki
- samodzielnie odmienia czasowniki przez osoby i liczby
- zastępuje czasowniki użyte w instrukcji bezokolicznikami
- wymienia przymiotniki i przysłówki stopniujące się nieregularnie
- wskazuje przymiotniki, które stopniują się wyłącznie opisowo
- podejmuje próby samodzielnego stopniowania przymiotników
- akcentuje zaznaczone sylaby

- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z czasownikami, z reguły wykorzystuje je w sytuacjach typowych
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym, zasadniczo korzysta z nich w sytuacjach typowych
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przysłówkami, z reguły korzysta z właściwych zasad podczas wykonywania ćwiczeń
- dostrzega najbardziej widoczne różnice między gwarą a polszczyzną ogólną
- rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe
- odmienia liczebniki przez przypadki i rodzaje
- odmienia liczebniki zbiorowe przez przypadki
- wskazuje w tekście przymiotniki, rozpoznaje formy przymiotników w stopniu wyższym i najwyższym

II semestr:

- tworzy poprawne formy liczebników głównych i porządkowych
- rozwija zdania przez dodawanie określeń
- dostrzega związek współrzędny między podmiotem i orzeczeniem
- dostrzega związek podrzędności między wyrazem określanym i określającym
- z reguły poprawnie rozbudowuje zdania o określenia
- z reguły poprawnie wskazuje w zdaniach podrzędne i współrzędne związki wyrazowe
- wskazuje liczebniki ułamkowe w zdaniu
- zastępuje obrazki liczebnikami
- z reguły poprawnie wskazuje w zdaniach podmioty i orzeczenia
- z reguły rozpoznaje część mowy, jaką zostały wyrażone podmioty
- rozpoznaje zdania z podmiotami szeregowymi
- rozumie pojęcie *podmiot domyślny*
- przekształca wypowiedzenia w taki sposób, aby pojawił się w nich podmiot w mianowniku lub podmiot domyślny
- poprawnie zapisuje nazwy miast, rzek, krain geograficznych
- rozpoznaje w zdaniu podstawowe rodzaje podmiotów
- stara się samodzielnie rozwijać zdania przez dodawanie określeń
- zna podstawową funkcję rzeczownika w zdaniu (podmiot) i dodatkowe funkcje składniowe rzeczowników i wyrażeń przyimkowych, nazywa je określeniami
- zna zasadniczą funkcję składniową czasownika (orzeczenie)
- podejmuje próby doboru określeń rzeczownika i czasownika zgodnie z ukształtowaniem stylistycznym wypowiedzi
- wie, że przyimek jest niesamodzielną częścią mowy – wraz z rzeczownikami tworzy wyrażenie przyimkowe
- uzupełnia luki w tekście, używając z reguły właściwych przyimków
- zna funkcje składniowe wyrażenia przyimkowego – wie, że wyrażenie przyimkowe może być określeniem rzeczownika, czasownika i przymiotnika
- z reguły poprawnie wskazuje w tekście przyimki i wyrażenia przyimkowe
- układa zdania z przyimkami i wyrażeniami przyimkowymi, starając się zachować ich poprawną pisownię
- zna podstawowe zasady pisowni wyrażeń przyimkowych i przyimków złożonych
- uzupełnia luki w tekście przyimkami i formami przyimków złożonych
- korzysta ze słownika ortograficznego, ma świadomość obecności w słowniku elementów fakultatywnych, np. zestawu zasad pisowni, przykładów zapisu
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia
- wyszukuje związki wyrazowe w zdaniach
- wie, czym może być wyrażona w zdaniu przydawka
- wyszukuje przydawki w tekście
- wie, jakim celom służy cytowanie

- wie, czym jest opinia
- z reguły odróżnia opinię od faktu
- wie, że formy zakończone na *-no*, *-to* pełnią funkcję orzeczeń
- wie, kiedy stosuje się zdania z formami na *-no*, *-to*
- wie, czym są synonimy, z reguły poprawnie zastępuje wyrazy ich bliskoznacznymi / jednoznacznymi odpowiednikami, tworzy pary synonimiczne
- z reguły poprawnie wskazuje w zdaniach orzeczenia
- rozpoznaje w zdaniach i nazywa rodzaje orzeczeń
- rozpoznaje części mowy, które pełnią funkcję orzecznika
- zauważa różnice między wymową a pisownią
- uzupełnia w zeszycie wyrazy, które zapisuje się inaczej, niż wymawia
- podaje formy wyrazów, dzięki którym można wyjaśnić ich pisownię
- wyszukuje w zdaniach poznane części zdania
- zna pytania, na które odpowiada dopełnienie
- wie, na jakie pytania odpowiada okolicznik
- rozpoznaje okoliczniki w tekście
- wie, czym jest akcent wyrazowy
- z reguły poprawnie akcentuje wyrazy i wskazuje sylaby akcentowane
- rozpoznaje w tekście poznane części mowy
- wskazuje w tekście wyrażenia przyimkowe
- wskazuje przykłady związków współrzędnych i związków podrzędnych
- wynotowuje z tekstu wyrazy zakończone na *-om*
- z reguły poprawnie określa formy gramatyczne (przypadek i liczbę) wynotowanych rzeczowników
- zna zasady pisowni *-on-*, *-om-*, *-en-*, *-em-* wewnątrz wyrazów
- stara się uzasadnić pisownię zakończeń wyrazów i wewnątrzwyrazowych połączeń samogłosek ze spółgłoskami nosowymi

TWORZENIE WYPOWIEDZI:

I semestr:

- korzystając z podanego schematu pisze: list do kolegi lub/i do rodziców, krótką informację o sobie
- podejmuje próbę napisania w punktach planu wydarzeń (opowiadania)
- wykonuje plakat
- tworzy własne wypowiedzi o różnych intencjach (prośba, zakaz, namowa, przeprosiny, uzyskanie informacji)
- opisuje obraz, korzystając z podpowiedzi
- opisuje wybraną reprodukcję, w pewnym stopniu posługuje się słownictwem i formami językowymi typowymi dla opisu
- stara się tworzyć teksty spójne logicznie, mające poprawną kompozycję
- częściowo posługuje się słownictwem oceniającym
- podejmuje próbę opisu wybranej postaci literackiej, kierując się podanym planem opisu postaci
- wyraża własną opinię na temat postaci literackiej
- w oparciu o instrukcję i tekst wzorcowy podejmuje próbę opisu postaci
- samodzielnie tworzy opis bohatera
- podejmuje się zredagowania krótkich tekstów informacyjnych (zakazów), z reguły poprawnie zapisując zaprzeczone formy czasowników w bezokoliczniku
- na podstawie wzoru i w oparciu o zgromadzone informacje podejmuje próbę zredagowania notatki na wskazany temat
- w oparciu o instrukcję sporządza: opis pomnika, notatkę

- redaguje opis bohatera literackiego
- formułuje wypowiedzi w imieniu bohaterów
- podejmuje próbę scharakteryzowania ustnie bohatera literackiego zgodnie z instrukcją
- opowiada krótko własnymi słowami historię opisaną w tekście
- tworzy ogólny plan wydarzeń

II semestr:

- układa opowiadanie na podstawie napisanego planu
- pisze proste opowiadanie fantastyczne, zachowując najważniejsze wyróżniki tej formy wypowiedzi
- opisuje krajobraz
- pisze ogłoszenia pasujące do podanych sytuacji / okoliczności
- redaguje ogólny opis postaci literackiej
- samodzielnie redaguje list, zachowuje większość elementów tej formy wypowiedzi
- stara się uzasadnić swoje stanowisko
- podejmuje próbę przedstawienia najbardziej wartościowego (jego zdaniem) programu telewizyjnego
- podejmuje próbę napisania tekstu informacyjnego na temat wybranego programu telewizyjnego
- stara się napisać krótki tekst promujący (reklamujący) jakiś program telewizyjny
- z reguły stosuje właściwe formy czasowników, używa zdań pojedynczych, zachowuje logiczny wywód, stosuje słownictwo określające następstwo w czasie
- stara się napisać zaproszenie
- pisze przepis i pozdrowienia, zachowuje niektóre wyróżniki tych form wypowiedzi

Wymagania na ocenę dobrą obejmują te na ocenę dostateczną oraz:

CZYTANIE, ROZUMIENIE, ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTU:

I semestr:

- sporządza skrócony opis bibliograficzny podręcznika i zeszytu ćwiczeń
- posługuje się spisem treści
- charakteryzuje ustnie postać literacką, wykorzystując informacje na jej temat wyrażone wprost (na podstawie cech nazwanych bezpośrednio i opinii wyrażonych przez innych bohaterów), częściowo interpretuje jej zachowania, postawy
- mówi o swoich zainteresowaniach
- zna sposoby prowadzenia narracji, wie, na czym polega narracja pamiętnikarska i trzecioosobowa
- dopasowuje typ narracji do celu wypowiedzi
- poprawnie określa elementy świata przedstawionego w tekście
- interpretuje głosowo wypowiedzi w zależności od intencji
- określa nastrój obrazu, zwraca uwagę na usytuowanie postaci, jej mimikę, wykonywaną przez nią czynność, a także uwzględnia wykorzystaną kolorystykę; częściowo korzysta z wzoru lub podpowiedzi
- zwraca uwagę na układ i powtarzanie się rymów w tekście
- czyta, mocniej wymawiając sylaby akcentowane
- opowiadając o wydarzeniu, zachowuje chronologię
- wskazuje punkt kulminacyjny opowiadanej historii
- wchodzi w rolę bohatera tekstu i prezentuje uczucia towarzyszące mu w danych sytuacjach
- dzieli bohaterów na pozytywnych i negatywnych; uzasadnia swoje stanowisko
- w zasadzie poprawnie wnioskuje o cechach charakteru postaci literackiej na podstawie jej zachowań, z reguły poprawnie nazywa te cechy
- czyta głośno, wyraźnie i wyraziście
- dostrzega humor utworu

- poprawnie określa główną myśl utworów
- dostrzega przenośną wymowę utworów (bajek)
- trafnie określa temat utworu; nazywa cechy bohaterów, których zachowania zostały przedstawione w utworze
- ocenia postawy postaci literackich, próbuje uzasadnić swoją ocenę
- wie, czym jest i zna cechy gatunkowe: bajki, opisu, portretu, legendy, podania, pamiętnika, mitu, hymnu, pejzażu, fraszki
- czyta tekst w skupieniu, ze zrozumieniem
- określa rodzaj narracji
- rozumie pojęcie i zna funkcję: powtórzenia, morału, podmiotu i adresata lirycznego, epitetu, uosobienie, wyraz dźwiękonaśladowczy,
- recytuje wiersz z pamięci
- dobiera odpowiednie epitety do podanych rzeczowników
- opisuje scenę przedstawioną na zdjęciu, używając epitetów
- opowiada o swoich uczuciach i emocjach związanych z treścią utworu, nazywa uczucia i emocje
- poprawnie ustala adresata utworu i osobę mówiącą w tekście
- wskazuje w tekście odpowiednie fragmenty na poparcie swojej tezy
- opisuje ustnie wybrany plakat, wyraża opinię na jego temat (wartościuje dzieło plastyczne), uzasadnia swoją opinię
- wskazuje i komentuje niektóre symbole występujące w utworze
- dostrzega zasadnicze symboliczne elementy przedstawienia plastycznego
- wyszukuje w tekście informacje dotyczące poleceń
- streszcza tekst ustnie, zachowując chronologię wydarzeń przedstawionych w tekście
- zna imiona najważniejszych bogów greckich i wie, czym się zajmowali
- rozumie pojęcie: etnografia, mitologia, tekst główny, tekst poboczny, didaskalia, frazeologizm, dźwiękonaśladownictwo
- buduje z reguły poprawne pytania do tekstu, służące ustaleniu elementów świata przedstawionego w utworze, głównego tematu tekstu i wątków pobocznych
- opowiada własnymi słowami historię opisaną w tekście
- wskazuje główne analogie między znanymi mu historiami dotyczącymi pochodzenia człowieka
- wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych pochodzących z mitologii (mitologizmów) i Biblii (biblizmów), pracując ze słownikiem frazeologicznym
- w oparciu o definicje słownikowe w dużej mierze wyjaśnia własnymi słowami znaczenia frazeologizmów

II semestr:

- wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu
- bada elementy tworzące rytm wiersza (z reguły bezbłędnie ustala liczbę sylab w wersach, określa liczbę wersów w strofach, wskazuje rymy)
- analizuje plakaty, po części uwzględniając przedstawione obiekty, wykorzystane barwy i umieszczone na nich napisy
- krótko, ale rzeczowo wypowiada się na temat plakatów, wyraża opinię na ich temat
- podejmuje próbę określenia celu powstania plakatów, wypowiada się na temat ich możliwych adresatów
- bez większych trudności odbiera tekst na poziomie przenośnym
- argumentuje swoje stanowisko, częściowo podając jako argumenty cytaty z tekstu
- w dużej mierze poprawnie interpretuje cytaty w kontekście całości utworu
- dostrzega dwa punkty widzenia na jedną sprawę – podejmuje próbę konfrontacji poglądów bohaterów
- wartościuje postawy i zachowania postaci, posługuje się słownictwem wartościującym
- przedstawia własne zdanie i z reguły poprawnie je uzasadnia
- zna podstawowe cechy teatru antycznego
- zna filmowe środki wyrazu

- dzieli bohaterów na pierwszo-, drugoplanowych i epizodycznych
- klasyfikuje programy telewizyjne według kategorii wiekowych i tematycznych
- zna podstawowe gatunki filmowe
- określa nadawcę i adresata tekstu
- wie, czym jest strofa, posługuje się zamiennie terminami: *strofa* i *zwrotka*
- wie, czym jest narracja
- zna sposoby prowadzenia narracji
- odróżnia sposoby prowadzenia narracji w epice
- podejmuje próby dopasowania typu narracji do celu wypowiedzi
- tworzy własne teksty, posługując się narracją pierwszo- i trzecioosobową
- dostrzega różnice między przepisem a instrukcją
- opowiada o zwyczajach, obrzędach i tradycjach bożonarodzeniowych
- prezentuje zwyczaje i obrzędy związane z Wielkanocą

GRAMATYKA:

I semestr:

- określa nadawcę i odbiorcę w cytowanych fragmentach utworu, określa intencje ich wypowiedzi
- zna zasady pisowni łącznej przeczenia *nie* z rzeczownikami, a także przymiotnikami i przysłówkami w stopniu równym
- tworzy antonimy rzeczownikowe, przymiotnikowe i przysłówkowe przez dodanie cząstki *nie*, z reguły zachowując poprawność ortograficzną
- poprawnie układa wyrazy w porządku alfabetycznym
- wskazuje w tekście czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki
- klasyfikuje wyrazy, dzieląc je na części mowy odmienne i nieodmienne
- na ogół poprawnie określa formy gramatyczne wyrazów występujących w tekście
- samodzielnie odmienia rzeczowniki przez przypadki
- z niewielkimi błędami określa formy gramatyczne rzeczowników występujących w tekście
- samodzielnie odmienia czasowniki przez osoby i liczby
- z niewielkimi błędami określa formy gramatyczne czasowników występujących w tekście
- trafnie rozpoznaje części mowy, nazywa je
- z reguły poprawnie charakteryzuje części mowy występujące w zadaniach
- rozpoznaje intencje wypowiedzi
- samodzielnie stopniuje przymiotniki
- poprawnie akcentuje sylaby w tekście
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z czasownikami, wykorzystuje je w sytuacjach typowych
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym, korzysta z nich w sytuacjach typowych
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przysłówkami, z reguły korzysta z właściwych zasad podczas wykonywania ćwiczeń
- z reguły trafnie wskazuje występujące w tekście cechy gwary podhalańskiej (wskazuje najbardziej widoczne różnice w stosunku do polszczyzny ogólnej)
- wskazuje w tekście różne rodzaje liczebników
- poprawnie odmienia przez przypadki liczebniki zbiorowe
- tworzy poprawne formy liczebników ułamkowych
- dostrzega wieloznaczność wyrazów

II semestr:

- dostrzega związki słowotwórcze między niektórymi wyrazami użytymi w tekście
- sprawdza znaczenie podanych określeń w słowniku języka polskiego
- rozwija zdania przez dodawanie określeń
- dostrzega związek współrzędny między podmiotem i orzeczeniem

- dostrzega związek podrzędności między wyrazem określanym i określającym
- z reguły poprawnie buduje związki poboczne zdań, dodając do wypowiedzi określenia
- z reguły poprawnie wynotowuje z tekstu związki wyrazowe podrzędne i współrzędne
- z reguły poprawnie wskazuje w zdaniach współrzędne związki wyrazowe
- z reguły poprawnie wskazuje w zdaniach podrzędne związki wyrazowe (związki poboczne)
- poprawnie wskazuje w zdaniach podmioty
- wie, jakie części mowy mogą pełnić funkcję podmiotu
- rozpoznaje w zdaniach podmioty szeregowo
- wie, czym jest podmiot, trafnie wskazuje w zdaniach podmioty
- tworzy na ogół poprawne związki wyrazowe
- przypomina zasady pisowni tytułów utworów literackich i dzieł sztuki
- z reguły poprawnie rozwija zdania przez dodawanie określeń
- dostrzega zależność formy gramatycznej wyrazu określającego od formy wyrazu określanego
- zna podstawową funkcję rzeczownika w zdaniu (podmiot) i dodatkowe funkcje składniowe rzeczowników i wyrażen przyimkowych, nazywa je określeniami
- zna zasadniczą funkcję składniową czasownika (orzeczenie)
- z reguły poprawnie dobiera określenia rzeczownika i czasownika, uwzględniając ukształtowanie stylistyczne wypowiedzi
- wie, że przyimek jest niesamodzielną częścią mowy – wraz z rzeczownikami tworzy wyrażenie przyimkowe
- uzupełnia luki w tekście, używając właściwych przyimków
- z reguły poprawnie dobiera formę gramatyczną rzeczownika w zależności od przyimka
- zna funkcje składniowe wyrażenia przyimkowego – wie, że wyrażenie przyimkowe może być określeniem rzeczownika, czasownika i przysłówka
- dostrzega możliwość wykorzystania tych samych przyimków w tworzeniu wyrażen oznaczających stosunki przestrzenne i czasowe (dostrzega różne funkcje przyimków)
- poprawnie wskazuje w tekście przyimki i wyrażenia przyimkowe
- samodzielnie układa zdania z wyrażeniami przyimkowymi, z reguły nie popełnia błędów w tym zakresie
- zna zasady pisowni wyrażen przyimkowych, stosuje je w sytuacjach typowych
- poprawnie uzupełnia luki w tekście przyimkami i formami przyimków złożonych
- umiejętnie korzysta ze słownika ortograficznego
- potrafi wskazać przydawki w zdaniu
- uzupełnia zdania przydawkami
- dopisuje przydawki wyrażone różnymi częściami mowy
- wie, jakim celem służy cytowanie
- przekształca zdania z formami osobowymi w zdania z formami nieosobowymi czasownika
- poprawnie wskazuje w zdaniach orzeczenia
- nazywa części mowy, które pełnią funkcję orzecznika w orzeczeniu imiennym
- uzupełnia literami nazwy miast w celu wyjaśnienia różnic między ich pisownią a wymową
- dopisuje formy wyrazów uzasadniające ich pisownię
- wie, czym dopełnienie może być wyrażone
- uzupełnia zdania dopełnieniami
- odróżnia orzeczenia czasownikowe od orzeczeń imiennych
- określa, jaką częścią mowy jest wyrażone dopełnienie
- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki
- uzupełnia tekst okolicznikami
- wie, czym jest akcent wyrazowy
- poprawnie akcentuje wyrazy, wskazuje sylaby akcentowane
- wynotowuje z tekstu wyrazy zakończone na -om
- z reguły poprawnie ustala formy gramatyczne (przypadek i liczbę) wynotowanych rzeczowników
- dostrzega zależność zakończenia rzeczowników od ich formy gramatycznej
- zna zasady pisowni -on-, -om-, -en-, -em- wewnątrz wyrazów

- uzupełnia tekst, wpisując zwykle poprawne pod względem ortograficznym zakończenia wyrazów i wewnątrzwyrazowe połączenia samogłosek ze spółgłoskami nosowymi

Tworzenie wypowiedzi:

I semestr:

- tworzy w punktach plan wydarzeń (opowiadania)
- pisze krótką informację (SMS) do kolegi lub koleżanki o wygranej / przegranej w konkursie, częściowo korzysta z wzoru
- pisze informację o sobie i swoich zainteresowaniach
- uczestniczy w dyskusji na wskazany temat
- opisuje wybraną reprodukcję, tworzy tekst spójny logicznie, o poprawnej kompozycji
- posługuje się słownictwem i formami typowymi dla opisu
- opisuje wybraną postać literacką
- wyraża własną opinię na temat postaci literackiej i uzasadnia swoją ocenę
- w oparciu o instrukcję i tekst wzorcowy sporządza opis postaci, zachowuje trójdzielną kompozycję tekstu
- tworzy opis postaci zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi
- w opisie stosuje wyrazy opisujące i oceniające
- podejmuje próbę samodzielnego zredagowania krótkich tekstów informacyjnych (zakazów), poprawnie zapisuje zaprzeczone formy czasowników w bezokoliczniku
- redaguje tekst wyrażający odmowę; ogłoszenie
- na podstawie wzoru i w oparciu o zgromadzone informacje redaguje notatkę na wskazany temat
- korzystając z różnych źródeł wiedzy, opowiada o pomnikach (prezentuje wybrane)
- w oparciu o instrukcję sporządza: opis pomnika, notatkę
- pisze szczegółowy plan wydarzeń, opis postaci, list

II semestr:

- pisze opowiadanie z zastosowaniem dialogu
- pisze o dalszych losach bohaterów
- pisze relację z wymyślonej przygody, wykorzystując wyrażenia przyimkowe w celu uplastycznienia opowieści
- stosuje wybrane związki frazeologiczne w zdaniach
- pisze przypowieść na zadany temat, stosuje większość wyróżników tej formy wypowiedzi
- tworzy komiks
- redaguje i zachowuje większość wyróżników: ogłoszenia, opisu zwierzęcia, opowiadania, instrukcję, opis postaci, sprawozdania, pozdrowień z podróży, SMS,
- przekształca tekst, aby uniknąć powtórzeń
- układa własny żartobliwy utwór wierszowany związany z teatrem, częściowo powielając kompozycję i ukształtowanie językowe innego utworu
- tworzy tekst promujący (reklamujący) program telewizyjny
- formułuje wypowiedź na podany temat wraz z uzasadnieniem
- przygotowuje się do przeprowadzenia wywiadu (sporządza listę pytań do konkretnej osoby)
- pisze własny przepis (na sałatkę młodości, koktajl odmładzający), zachowując odpowiedni układ tekstu
- właściwie adresuje kartkę pocztową
- podejmuje samodzielne próby dopasowania języka i stylu wypowiedzi w zależności od zakładanego odbiorcy i formy przesyłania pozdrowień, życzeń
- wchodzi w rolę bohatera tekstu i prezentuje uczucia towarzyszące mu w danych sytuacjach

Wymagania na ocenę bardzo dobrą obejmują te na ocenę dobrą oraz:

CZYTANIE, ROZUMIENIE, ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTU:

I semestr:

- barwnie charakteryzuje ustnie postać literacką, wykorzystuje informacje na jej temat wyrażone wprost (na podstawie cech nazwanych bezpośrednio i opinii wyrażonych przez innych bohaterów) oraz interpretuje jej zachowania, postawy
- organizuje konkurs na najlepszego czytelnika w szkole / w klasie
- wyjaśnia, na czym polega cyberprzemoc
- tworzy teksty, posługując się narracją pierwszo- i trzecioosobową
- samodzielnie i poprawnie określa elementy świata przedstawionego w tekście
- sprawnie posługuje się słownictwem oceniającym
- określa rytm utworu
- wyraża własną opinię na temat postaci literackiej, rzeczowo uzasadnia swoją ocenę
- czyta głośno, wyraźnie i wyraziście, zwracając uwagę na wyrazy wyróżnione w tekście
- twórczo opisuje zachowanie bohaterów, trafnie je ocenia
- porównuje cechy i postawy bohaterów, zauważa wyraźne opozycje w tym zakresie
- dostrzega przenośną wymowę utworów (bajek)
- określa problematykę utworu
- uzasadnia podane cechy przykładami zachowania, postępowania bohatera
- recytuje utwór z pamięci, poprawnie akcentując wyrazy
- zna cechy poznanych gatunków literackich, wskazuje różnice i podobieństwa występujące między nimi
- wskazuje analogie między biografią autora tekstu i wspomnianymi w utworze przeżyciami i sytuacjami
- wskazuje w tekście odpowiednie fragmenty na poparcie swojej tezy
- dostrzega symboliczne elementy przedstawienia plastycznego
- przygotowuje konkurs na plakat lub znak rocznicowy
- porównuje realia świata przedstawionego w powieści ze współczesnymi realiami
- streszcza tekst ustnie, zachowując chronologię wydarzeń przedstawionych w tekście
- zna imiona najważniejszych bogów greckich, wie, czym się zajmowali, wymienia ich atrybuty
- podaje informacje o Zeusie: o jego pochodzeniu, wychowaniu, atrybutach
- dostrzega uniwersalny i ponadczasowy charakter problemów poruszanych w tekstach, wskazuje inne teksty odnoszące się do tego zagadnienia
- poprawnie buduje pytania do tekstu, służące ustaleniu elementów świata przedstawionego w utworze, głównego tematu tekstu i wątków pobocznych
- porównuje znane mu historie dotyczące pochodzenia człowieka i świata
- pisze pracę na temat świata starożytnych bogów greckich
- określa rolę Biblii w kulturze
- czyta tekst ze zrozumieniem, wyszukuje w nim odpowiedzi na pytania

II semestr:

- umiejętnie bada elementy tworzące rytm wiersza (poprawnie ustala liczbę sylab w wersach, określa liczbę wersów w strofach, wskazuje rymy)
- poprawnie określa główny temat utworu, opatruje go własnym komentarzem
- odbiera tekst na poziomie przenośnym
- umiejętnie uzasadnia swoje stanowisko, przytacza odpowiednie cytaty z utworu na poparcie swojej oceny

- trafnie interpretuje cytaty w kontekście całości utworu
- przedstawia dwa punkty widzenia na jedną sprawę – umiejętnie konfrontuje poglądy bohaterów
- wartościuje postawy i zachowania postaci, swobodnie posługuje się słownictwem wartościującym
- analizuje przykładowe reprodukcje pod kątem ich tematów, sposobów ukazywania na nich przestrzeni i wierności w oddaniu szczegółów
- uczestniczy w scenie dramowej
- zna podstawowe cechy teatru antycznego
- przedstawia własne wrażenia związane z wizytą w teatrze, opowiada o tym w sposób interesujący, posługuje się starannym językiem
- wyjaśnia terminy filmowe
- wypowiada się na temat roli dźwięku i światła w filmie
- wypowiada się na temat doboru muzyki filmowej w zależności od gatunku obrazu
- czyta tekst głośno, stara się interpretować go głosem
- zna sposoby prowadzenia narracji, wie, na czym polega narracja pamiętnikarska i trzecioosobowa
- dopasowuje typ narracji do celu wypowiedzi
- tworzy własne teksty, posługując się narracją pierwszo- i trzecioosobową
- korzystając z różnych źródeł wiedzy (encyklopedia, słownik biograficzny, leksykon historyczny itd.), ustala okoliczności powstania utworu, gromadzi informacje na temat postaci z nim związanych – przedstawia je w interesujący sposób
- interesująco opowiada o zwyczajach, obrzędach i tradycjach bożonarodzeniowych
- prezentuje zwyczaje i obrzędy związane z Wielkanocą

GRAMATYKA:

I semestr:

- określa cel użycia przez nadawcę różnych form językowych (np. pytanie – wątpliwość lub prośba)
- odczytuje intencje jednej wypowiedzi w zależności od kontekstu jej pojawienia się
- rozumie i wyjaśnia terminy związane z malarstwem
- określa nastrój obrazu, zwraca uwagę na usytuowanie postaci, jej mimikę, wykonywaną przez nią czynność, a także uwzględnia wykorzystaną kolorystykę
- odróżnia wiersz stroficzny od ciągłego
- zna zasady pisowni łącznej przeczenia *nie* z rzeczownikami, a także przymiotnikami i przysłówkami w stopniu równym
- tworzy antonimy rzeczownikowe, przymiotnikowe i przysłówkowe, stosując odpowiednie zasady ortografii
- poprawnie układa wyrazy w porządku alfabetycznym
- wskazuje w tekście czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki
- klasyfikuje wyrazy, dzieląc je na części mowy odmienne i nieodmienne
- poprawnie określa formy gramatyczne wyrazów występujących w tekście
- bezbłędnie odmienia rzeczowniki przez przypadki
- poprawnie określa formy gramatyczne rzeczowników występujących w tekście
- bezbłędnie odmienia czasowniki przez osoby, liczby i rodzaje
- poprawnie określa formy gramatyczne czasowników występujących w tekście
- trafnie rozpoznaje części mowy, nazywa je
- poprawnie określa formy części mowy występujące w zadaniach
- trafnie rozpoznaje intencje wypowiedzi, poprawnie określa cele przytoczonych wypowiedzi
- dostosowuje sposób wyrażania się do intencji wypowiedzi
- funkcjonalnie używa przymiotników i przysłówków w różnych stopniach
- podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które nie podlegają stopniowaniu
- samodzielnie stopniuje przymiotniki
- poprawnie określa stopień przymiotnika i przysłówka
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z czasownikami, wykorzystuje je w sytuacjach problemowych

- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym, korzysta z nich w sytuacjach problemowych
- zna zasady pisowni przeczenia *nie* z przysłówkami, korzysta z nich podczas wykonywania ćwiczeń i pisania własnych tekstów
- tworzy poprawne formy liczebników zbiorowych
- dostrzega wieloznaczność wyrazów

II semestr:

- dostrzega związki słowotwórcze między wyrazami z tekstu
- dostrzega związek współrzędny między podmiotem i orzeczeniem
- dostrzega związek podrzędności między wyrazem określającym i określającym
- poprawnie buduje związki poboczne zdań, dodając do wypowiedzi określenia
- poprawnie wynotowuje z tekstu związki wyrazowe podrzędne i współrzędne
- poprawnie wskazuje w zdaniach współrzędne związki wyrazowe
- poprawnie wskazuje w zdaniach podrzędne związki wyrazowe (związki poboczne)
- używa poprawnych form liczebników *pół, półtora, ćwierć* w połączeniu z dopełniaczem
- bezbłędnie wskazuje w zdaniach podmioty
- nazywa część mowy, którą został wyrażony podmiot
- bezbłędnie uzupełnia zdania podmiotami wyrażonymi różnymi częściami mowy
- dopisuje do podanych zdań podmioty w dopełniaczu
- określa podmiot na podstawie formy orzeczenia lub kontekstu
- zastępuje powtórzenia podmiotami domyślnymi
- funkcjonalnie wykorzystuje poznane frazeologizmy
- wie, czym jest podmiot, bezbłędnie wskazuje w zdaniach tę część zdania
- tworzy poprawne związki wyrazowe
- bezbłędnie rozwija zdania przez dodawanie określeń
- wykazuje zależność formy gramatycznej wyrazu określającego od formy wyrazu określanego
- zna podstawową funkcję rzeczownika w zdaniu (podmiot) i dodatkowe funkcje składniowe rzeczowników i wyrazów przyimkowych, nazywa je określeniami
- zna zasadniczą funkcję składniową czasownika (orzeczenie)
- poprawnie dobiera określenia rzeczownika i czasownika, uwzględniając ukształtowanie stylistyczne wypowiedzi
- wie, że przyimek jest niesamodzielną częścią mowy – wraz z rzeczownikami tworzy wyrażenie przyimkowe
- uzupełnia luki w tekście, używając właściwych przyimków
- dobiera poprawnie formę gramatyczną rzeczownika w zależności od przyimka
- zna funkcje składniowe wyrażenia przyimkowego – wie, że wyrażenie przyimkowe może być określeniem rzeczownika, czasownika i przymiotnika
- dostrzega możliwość wykorzystania tych samych przyimków w tworzeniu wyrazów oznaczających stosunki przestrzenne i czasowe (dostrzega różne funkcje przyimków)
- poprawnie wskazuje w tekście przyimki i wyrażenia przyimkowe
- samodzielnie i poprawnie układa zdania z wyrażeniami przyimkowymi
- zna zasady pisowni wyrazów przyimkowych, stosuje je w sytuacjach problemowych
- poprawnie uzupełnia luki w tekście przyimkami i formami przyimków złożonych
- umiejętnie korzysta ze słownika ortograficznego
- określa rolę przydawki w zdaniu
- funkcjonalnie używa różnych przydawek w tekście
- korzysta ze słownika języka polskiego i słownika frazeologicznego
- zna wyjątki od reguły w zakresie pisowni *nie* z liczebnikami
- stosuje w praktyce zasady pisowni przeczenia *nie* z liczebnikami
- wie, czym są synonimy, świadomie posługuje się nimi
- bezbłędnie wskazuje w zdaniach orzeczenia

- przekształca zdania z orzeczeniem imiennym w zdania z orzeczeniem czasownikowym – i odwrotnie
- wyjaśnia pisownię innymi formami wyrazów lub wyrazami pochodzącymi z tej samej rodziny wyrazów
- dzieli wyrazy na dwie grupy w zależności od miejsca, w którym zachodzą rozbieżności między ich wymową a zapisem
- bezbłędnie wyjaśnia znaczenie podanych związków frazeologicznych
- tworzy wypowiedź z użyciem podanych części mowy
- określa funkcję wyrazów w zdaniu
- wskazuje w tekście i nazywa rodzaje liczebników
- opisuje sytuację przedstawioną na fotosie, stosując nieosobowe formy czasownika zakończone na -no lub -to oraz formy stopnia wyższego lub najwyższego przymiotnika lub przysłówka
- wskazuje w tekście przykłady zdań bezpodmiotowych oraz różnych części zdania
- wynotowuje z tekstu wyrazy zakończone na -om
- prawidłowo ustala formy gramatyczne (przypadek i liczbę) wynotowanych rzeczowników
- dostrzega zależność zakończenia rzeczowników od ich formy gramatycznej, wnioskuje na tej podstawie o pisowni -om w C. liczby mnogiej
- zna zasady pisowni -on-, -om-, -en-, -em- wewnątrz wyrazów
- uzupełnia tekst, wpisując poprawne pod względem ortograficznym zakończenia wyrazów i wewnątrzwyrazowe połączenia samogłosek ze spółgłoskami nosowymi

TWORZENIE WYPOWIEDZI:

I semestr:

- samodzielnie tworzy: w punktach plan wydarzeń (opowiadania), krótką informację (SMS)
- pisze informację o sobie i swoich zainteresowaniach, tak aby zachęcić innych do kontaktu
- aktywnie uczestniczy w dyskusji na wskazany temat, umiejętnie formułuje swoje sądy
- twórczo opisuje wybraną reprodukcję, tworzy tekst spójny logicznie, o poprawnej kompozycji
- swobodnie posługuje się słownictwem i formami typowymi dla opisu
- w sposób twórczy opisuje wybraną postać literacką
- w oparciu o instrukcję i tekst wzorcowy sporządza opis postaci, zachowuje trójdzielną kompozycję, używa odpowiedniego słownictwa
- redaguje plastyczny, wyczerpujący opis bohatera literackiego, korzysta z różnych środków stylistycznych
- pisze instrukcję na podstawie zdjęć, szczegółowy plan wydarzeń
- opowiada barwnie wysłuchaną historię

II semestr:

- tworzy słowniczek nazw gwarowych używanych w jego regionie
- tworzy hasło reklamowe
- sugestywnie opisuje wybrany plakat, wyraża opinię na jego temat (wartościuje dzieło plastyczne) i uzasadnia swoją ocenę
- plastycznie opisuje przedmioty i miejsca przedstawione na fotografiach
- przygotowuje komiks o zabawnym szkolnym wydarzeniu; stosuje wszystkie wyznaczniki tej formy wypowiedzi
- redaguje wyczerpujący, bezbłędny opis wybranego bohatera literackiego, używa różnych środków stylistycznych
- redaguje kilkuzdaniową pisemną wypowiedź z uzasadnieniem
- redaguje szczegółowy i poprawny stylistycznie opis ogrodu
- przekształca punkty planu wydarzeń w zdania bogate w treść

- pisze twórcze lub odtwórcze opowiadanie z użyciem dialogu
- wzbogaca opowiadanie opisem miejsc i postaci
- wyodrębnia dialog myślnikami
- używa bogatego słownictwa
- stosuje związek przyczynowo-skutkowy
- pisze ciekawe opowiadanie, stosuje wyróżniki tej formy wypowiedzi
- pisze barwną relację z wymyślonej przygody, świadomie wykorzystując wyrażenia przyimkowe w celu uplastycznienia opowieści
- zna i rozumie termin *przypowieść*, pisze przypowieść na zadany temat, stosuje wszystkie wyróżniki tej formy wypowiedzi
- redaguje bezbłędny pod względem językowym list z zachowaniem wszystkich elementów tej formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie sformułowania, zachowuje spójność tekstu
- tworzy i prezentuje ciekawy komiks
- wciela się w rolę prezentera telewizyjnego, dopasowując język i styl wypowiedzi do wystąpienia publicznego
- samodzielnie tworzy tekst promujący (reklamujący) program telewizyjny
- wypowiada się krytycznie na temat wybranego filmu, ocenia go i argumentuje swoje stanowisko
- uczestniczy w zabawie związanej z opowiedzeniem zmyślonej, ale prawdopodobnej historii
- samodzielnie redaguje nieszablonowe życzenia świąteczne